

EUROPEAN
CITIZENS BANK

European Citizens Bank Nederland

Mei - Oktober 2021
Rapport

PositiveMoney
Europe

Co-funded by the
European Union

Inhoudsopgave

Het European Citizens Bank initiatief in Nederland	2- 3
BIJLAGE I : Voorstellen van het burgerraad in Nederland	4 - 17
BIJLAGE II : Webinars en opnames	18 - 19

Het European Citizens Bank initiatief in Nederland

1. Doelstelling

De Europese Centrale Bank (ECB) is een van de machtigste instellingen van de Europese Unie. Haar beleid en beslissingen zijn van invloed op de huizenprijzen, ongelijkheid, werkgelegenheid en ons vermogen om de klimaatverandering te bestrijden. De huidige gezondheids crisis en economische crisis hebben haar macht alleen maar versterkt. Daarom is het zo belangrijk om burgerinspraak over het beleid van de ECB op de kaart te zetten. Het European Citizens Bank initiatief werd opgericht in vijf Europese landen (Nederland, Italië, Duitsland, Spanje en Frankrijk) zodat **gewone mensen, en niet alleen deskundigen, kunnen begrijpen wat de ECB doet en om ze in staat te stellen politici te vertellen wat voor hen van belang is.**

2. Middelen

Om bovengenoemde doelstellingen te bereiken heeft Positive Money Europe een online platform gecreëerd dat burgers in Nederland de middelen gaf om:

1. Over het beleid van de ECB te leren door inhoudelijke informatie op het platform te raadplegen.
2. Dit beleid te bespreken met andere burgers en experts tijdens webinars en een online workshop die georganiseerd werd samen met de partners Our New Economy en Sustainable Finance Lab.
3. Zelf voorstellen te maken voor het toekomstige beleid van de ECB, en om die voorstellen verder uit te werken en te prioriteren samen met andere burgers en professionele begeleiders tijdens een online burgerraad.
4. De eindvoorstellen vanuit de burgerraad te bespreken met deelnemers van de andere vijf landen en om ze te presenteren aan europarlementariër Paul Tang in Brussel.

Hieronder is een tijdschema van het project in Nederland van mei tot oktober 2021.

3. Opbrengsten en resultaten

De concrete opbrengsten van het project in Nederland waren de volgende:

- **1 platform** met een beginnershandboek over de ECB, gemakkelijk te begrijpen uitleg over de belangrijkste onderwerpen omtrent het beleid van de ECB vandaag en een uitgebreide woordenlijst.
- **4 interactieve webinars en een workshop** over de meest gevoerde debatten over de ECB op dit moment. Een volledig lijst met de webinars, sprekers, en links naar de opnames is te vinden in **bijlage II**.
- **23 voorstellen** waarvan **7 concrete voorstellen** werden uitgewerkt door **23 burgers** tijdens **1 burgerraad**. Een volledig lijst van de voorstellen en de prioritering is te vinden in **bijlage I**.
- **1 ontmoeting** tussen 2 burgers vanuit de burgerraad en de assistent van europarlementariër Paul Tang, Kat Marius, om de voorstellen te presenteren. Tijdens deze ontmoeting werd de strategie herziening van de ECB besproken en ook al de voorstellen vanuit de burgerraad. Err was vooral interesse voor een vergelijking tussen de voorstellen van Nederland en de andere landen. Kat vond het ook belangrijk om burgers dichterbij de ECB te krijgen en om meer geïnformeerde burgers te hebben. Hij stelde voor dat we een parlementaire vraag aan de ECB coördineren met andere europarlementariërs, om te zien of de ECB op de hoogte is van het initiatief en dus de zorgen van burgers.
- **5 Europarlementariërs** die bewust zijn van het project.
- In totaal **162 deelnemers** die door het initiatief meer te weten zijn gekomen over de rol van de ECB of hun mening hebben kunnen geven over haar beleid.

De resultaten van het project in Nederland waren de volgende:

- Op basis van de succesvolle gesprekken tussen de burgers uit de vijf landen en europarlementariërs, verwachten wij dat de **europarlementariërs zich meer bewust zullen worden van de zorgen en de prioriteiten van burgers**, en dat zij zich zullen inzetten voor **meer burgerinspraak over het beleid** van de ECB.
- We verwachten ook dat de europarlementariërs druk gaan uitoefenen op de ECB om meer te luisteren naar burgers door in de komende maanden **parlementaire vragen aan de ECB te stellen in verband met het initiatief** tijdens de monetaire dialogen.
- Vanwege de parlementaire vragen en het rapport dat we naar de Nederlandsche Bank en de ECB gaan sturen, verwachten wij dat de **ECB zich meer bewust zal worden van wat de burgers in deze vijf landen belangrijk vinden en daarop haar beleid aanpassen**, maar ook dat zij inspiratie zal opdoen voor de wijze waarop de **volgende herziening van de strategie, die voor 2025 is gepland, kan worden verbeterd**.
- Er is al een initiatief van de spaanse partners (o.a. REVO) om de geest van de European Citizens Bank voort te zetten door een **pan-Europees platform te creëren dat burgers zal blijven informeren over het beleid van de ECB en mogelijkheden voor burgerparticipatie zal bieden**. Momenteel zijn de partners het projectplan voor dit platform aan het uitwerken.

BIJLAGE I : Voorstellen van het burgerraad in Nederland

Inhoudsopgave

Voorstel 1: Scheiding tussen publieke banken en investeringsbanken	5
Voorstel 2: Scholing	7
Voorstel 3: Beperk het creëren van geld door banken	8
Voorstel 4: Het ECB-beleid moet in lijn zijn met het verdrag van Parijs	11
Voorstel 5: De ECB moet het invoeren van de Tobintaks onderzoeken (belasting op transacties)	13
Voorstel 6: Direct participatieorgaan	14
Voorstel 7: Rapportage aan burgers (terugkoppeling aan burgers)	16
Prioritering van voorstellen volgens multi-criteria stemming	17

Voorstel 1: Scheiding tussen publieke banken en investeringsbanken

Er is een toenemende vraag om het huidige banksysteem te veranderen. Voortbordurend op de Glass Steagall Act moet er een scheiding komen tussen publieke nutsbanken en investeringsbanken. De publieke nutsbanken kunnen worden samengevoegd met pensioenfondsen en verzekeringsmaatschappijen. Daarbij zou er in ieder land en/of deelstaat in de EU een deels publieke nutsbank moeten zijn. De ECB zal toezicht blijven houden op deze banken. De investeringsbanken zullen echter door de particuliere sector worden overgenomen.

De urgentie van dit voorstel?

- Voorzorgsprincipe/zorgplicht
- Te vaak grote problemen in huidig systeem (> 400 over de hele wereld)
- Huidige grote bubbels op alle markten die op afzienbare termijn gaan klappen en het is nodig dat we ons op tijd gaan beschermen voor de gevolgen van deze nieuwe crisis
- Private banken moesten in 2008 op kosten van de rest van de maatschappij gered worden, dit willen we niet meer
- Het financiële stelsel is nu dienstbaar aan zichzelf
- Er moet een financieel stelsel komen dat dienstbaar aan de samenleving is
- Eventueel kan met invoeren van dit plan een deel van het schuldenprobleem worden verminderd

Wat zijn de voordelen van dit voorstel?

Door het maken van deze splitsing worden verschillende problemen opgelost. Bijvoorbeeld: het geld op de spaarrekening van de gewone burger staat niet langer bloot aan te grote risico's die de bank of rijke beleggers nemen. Het spaargeld staat daar dan voortaan los van. Op macro-economisch niveau geldt dat banken failliet kunnen gaan als zij te veel risico nemen en dit kan een financiële crisis tot gevolg hebben. Met een scheiding tussen publieke banken en investeringsbanken worden het effect van de schok gedempt, omdat banken dan extra cash of reserves hebben.

- Meer democratie / zeggenschap voor burgers
- Veiliger digitaal geld voor een bedrag van 200% tot 300% BBP (alle deposito's bij banken, pensioen- en verzekerings spaargelden).
- Geld voor burgers / minder kosten (schaalvoordelen, publieke bank hoeft minder winst te maken)
- Minimale rente, inflatie en bubbels en overige problemen (minder rente door schaalvoordelen en lagere winstmarges)
- Indien gewenst kan tot ca. 300% BBP geld gecreëerd worden zonder creatie van schuld als er voldoende relevante activa onder staat.
- Bij transitie proces kan eventueel (een deel van) de staats- en hypotheek schuld worden kwijtgescholden (kan gebruikt worden voor extra ruimte overheid en investeren in milieu)

- Als er een nieuwe crisis komt, staat het grootste deel van het geld al in een veilige omgeving, hierdoor zullen de effecten van de nieuwe crisis minder desastreus zijn
- Mensen krijgen meer vertrouwen in het systeem

Wat zijn de blinde vlekken van het voorstel?

- Nadere uitwerking hoe we dit praktisch het beste kunnen doen
- Nader uitwerken hoe een deel van de bovenmatige staatsschuld en hypotheek voor speculatieve bubbels kwijtgescholden kunnen worden

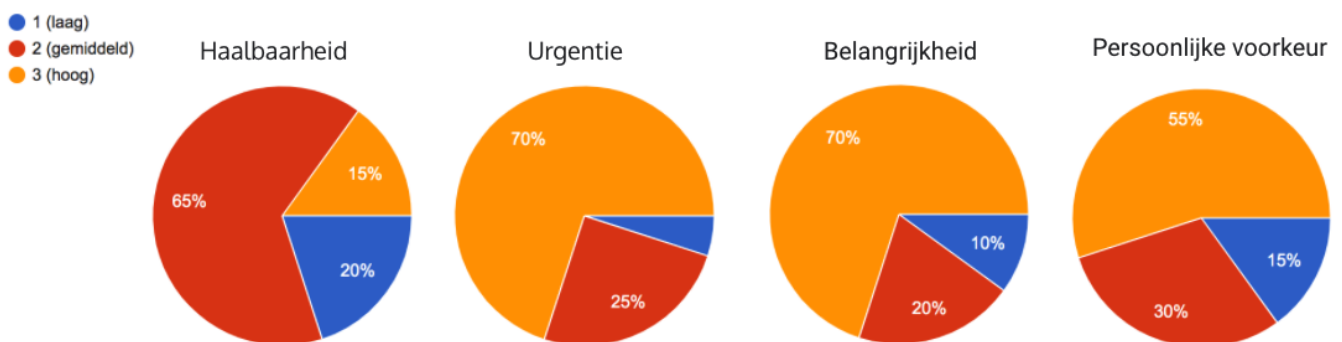
Stel je voor dat het voorstel is uitgevoerd. Wat zorgde voor het succes?

- Garanderen deposito's
- Meer vertrouwen bij de burger
- Meer prijsstabiliteit omdat de rente wordt gereguleerd

Aanbeveling

- Experimenteer met het idee van een publieke nutsbank in een locatie in Nederland In 2021 voor de duur van 5 jaar. Faciliteer en financier het experiment in ruime mate. Monitor en evalueer halfjaarlijks. Leg verantwoording af aan parlement. Toezicht bij DNB.

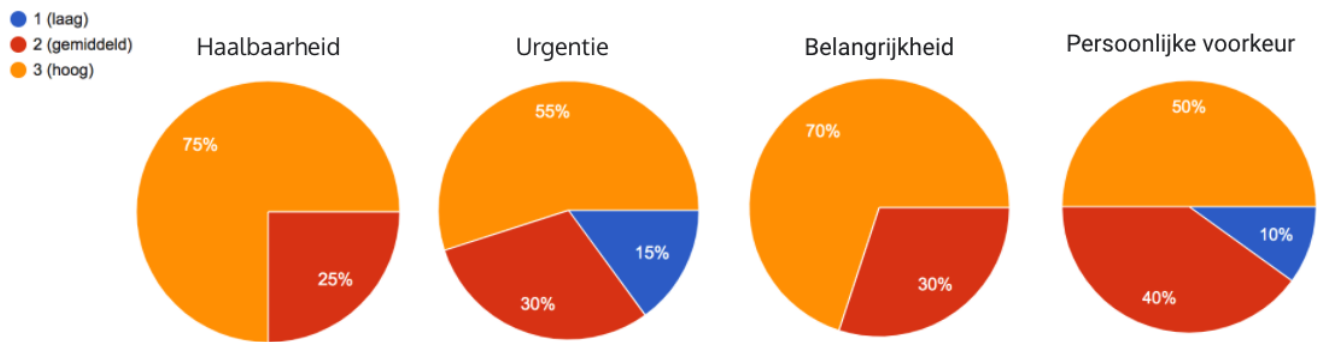
Resultaat van multi-criteria stemming van burgerraad voor dit voorstel

Voorstel 2: Scholing

- Organiseer een educatief programma met daarin de werking van het geldstelsel, alle vormen van geldschepping, en de verhouding politiek – ECB.
- Maak een jaar lang wekelijks televisieprogramma's op publieke netten die hier inzicht in geven zodat na 1 jaar iedereen, alle burgers maar ook bedrijven die dat willen op de hoogte zijn.
- Verplicht op alle middelbare scholen, met ingang van het nieuwe schooljaar 2022 dit programma

Resultaat van multi-criteria stemming van burgerraad voor dit voorstel

Voorstel 3: Beperk het creëren van geld door banken

Dit voorstel borduurt voort op de huidige probleemstelling die als volgend luidt. Deze komt voort vanuit het European Citizens Bank platform, de probleemstelling is onderaan toegevoegd. Onder de probleemstelling is het eigen product van de burgerraad.

Probleemstelling vanuit European Citizen Bank

Beperk het creëren van geld door banken. De enorme macht van private commerciële banken om geld te creëren en te bepalen waar dit geld heen gaat en tegen welke prijs, draagt bij aan een fragiel en onstabiel financieel systeem, omdat banken geneigd zijn aan bepaalde sectoren meer geld uit te lenen dan aan andere sectoren.

Om het systeem veiliger te maken wordt soms voorgesteld om banken te beperken om geld te creëren door het uitlenen van geld (ook wel 'narrow banking' of 'full reserve banking' of 'sovereign money' genoemd).

In deze alternatieve modellen moeten banken geld dat al beschikbaar is gebruiken om leningen te verstrekken aan hun klanten, in plaats van nieuw geld te creëren. Banken hebben dan twee opties: of ze gebruiken geld van de spaartegoeden van klanten (te weten de uitleenbare middelen), of ze lenen centrale bank-geld bij de Europese Centrale Bank bij de eerste financiering, zoals ze nu ook al doen bij herfinancieringen (bijvoorbeeld bij de Targeted Longer-Term Refinancing Operations (TLTRO's)).

Voor klanten betekent dit dat onze huidige spaargelden volledig risicovrij worden, omdat het spaargeld apart wordt gehouden van de financieringsactiviteiten van de bank.

Het oprichten van een digitale euro zou de eerste stap zijn voor dit plan, omdat mensen dan ook kunnen kiezen om hun geld buiten de bank op een rekening te zetten. Maar als iedereen zijn of haar geld op digitale eurorekeningen zet, wordt het weer lastiger voor banken om geld uit te lenen, omdat er geen geld meer beschikbaar zou zijn in de vorm van uitleenbare middelen.

We krijgen dan weliswaar rente over onze spaargelden, maar het wordt dan ook minder makkelijk om dit geld op te nemen, omdat eerst de geldleners de bank terug moeten betalen.

In een wat minder radicaal voorstel worden de meest speculatieve activiteiten van de banken (zoals het beleggen in grote bedrijven en speculatieve handel op de beurs) gescheiden van de dagelijkse retailactiviteiten (zoals het beheren van rekeningen en leningen voor klanten), dit wordt ook wel bankseparatie genoemd. Deze twee verschillende activiteiten moeten in separate entiteiten worden ondergebracht, zodat het risico van de investmentactiviteiten niet de spaarrekeningen in gevaar brengen. Het creëren van leningen door de banken leidt dan echter nog steeds tot het creëren van geld.

Dit herzieningsvoorstel vereist een fundamenteel ander ontwerp van het systeem dan hoe het nu werkt, en het is op dit moment niet duidelijk of de ECB alleen over zo'n transformatie kan beslissen of dat daar andere politieke besluitvorming bij komt kijken.

Probleemstelling vanuit burgerraad

De enorme macht van private commerciële banken om geld te creëren waarbij zij risico's op het publiek kunnen afwentelen, veroorzaakt een fragiel en onstabiel financieel systeem, zonder effectieve sturing van geldcreatie vanuit de maatschappij met maatschappelijk ongewenste gevolgen.

De urgentie van dit voorstel?

- De risico's van commerciële banken moeten niet publiek gedragen worden.
- In het proces van geldcreatie moet ook maatschappelijke waarde opgenomen worden.

Wat willen we bereiken?

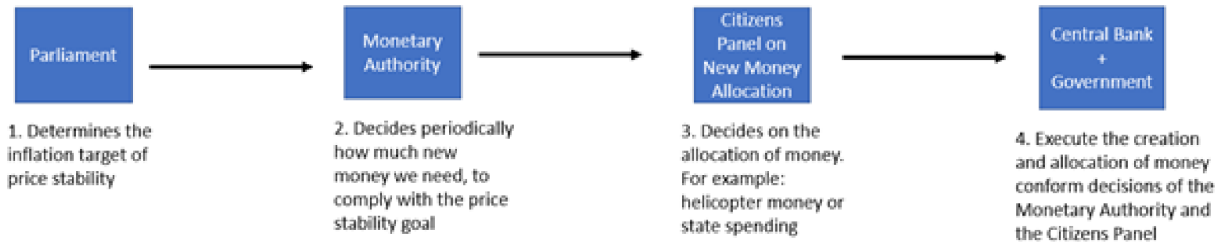
- Dat het financiële stelsel stopt met geld creëren met geld, maar focust op maatschappelijke waarde
- Het oprichten van instituties die dit kunnen waarborgen
- Maatschappelijke waarde en winst niet per se strijdig
- Deze instituties moeten voor het publieke belang opkomen, en dat kan nu met de ECB niet goed, dit vraagt daarom om een andere organisatie, bijvoorbeeld een monetaire autoriteit die zich alleen richt op het beheersen van inflatie en een burgerraad die de maatschappelijke zorgen van Europese burgers duidelijk maakt aan de ECB.
- Dit moet leiden tot 'een geldsysteem dat de maatschappij en de aarde dient'
- Er moet een betere match zijn tussen reële en financiële wereld!
- Publiek gecontroleerde geldschepping.

Instrumenten - Wat willen we de ECB en Europees Parlement voorleggen?

- Het plaatje hieronder geeft een voorstel van hoe het monetaire beleid beter zou kunnen worden georganiseerd als geldcreatie wordt weggehaald bij banken.
- Er is dan sprake van een **monetaire autoriteit**, die zich alleen richt op het beheersen van inflatie en die los staat van de centrale bank.
- We moeten de instituties oprichten waarin zorgen van burgers worden voorgelegd aan Europese machthebbers, die ook beantwoord worden. Een voorbeeld hiervan kan zijn dat er een burgerraad/representatie komt die vervolgens duidelijk maakt wat er gaande is voor Europese burgers op het gebied van geld en hun zorgen ten opzichte van maatschappelijke problemen. Het doel van deze burgerraad is tweeledig: zowel vragen stellen over het beleid van de ECB, als de maatschappelijke zorgen van Europese burgers duidelijk maken aan de ECB, zodat deze problemen in haar beleid opgenomen kunnen worden. De ECB moet ook verantwoording afleggen tegenover

het parlement, over de vragen die vanuit de burgerraad naar voren komen.

- De rol van de ECB is dan beperkt tot een instelling die toezicht houdt op commerciële banken en die de beslissingen van het monetaire autoriteit en het burgerraad uitvoert).

Welke problemen lost dit op?

- Het banksysteem loopt niet langer 'systeemrisico' waarbij het faillissement van één bank leidt tot het omvallen van het hele systeem. Banken kunnen niet meer 'too big to fail' zijn en kunnen dus failliet gaan, net als ieder ander gewoon bedrijf.
- Onze spaargelden worden beter beschermd, wat de kans op een 'bank run' verkleint (een bank run betekent dat iedereen tegelijkertijd zijn of haar geld van de bank wil halen uit angst om zijn of haar spaargelden kwijt te raken).
- Depositogarantiestelsels worden overbodig

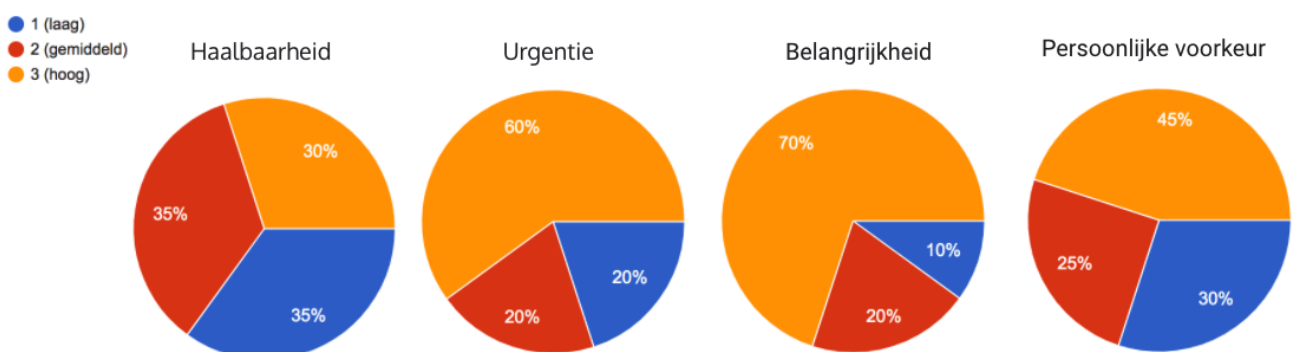
Welke belemmeringen zijn er aan dit voorstel?

- Wanneer de banken niet over genoeg middelen beschikken om leningen te verstrekken aan bedrijven, ontstaat er het risico dat de economische activiteit vertraagt.
- Dit zorgt er weer voor dat de ECB binnen het financiële systeem nog belangrijker en machtiger wordt, omdat de banken nog veel afhankelijker van de ECB worden om leningen te kunnen verstrekken.
- De overgang naar een nieuwe systeem is complex en onzeker.

Stel je voor dat het voorstel is uitgevoerd. Wat zorgde voor het succes?

Momenteel zit er een scheiding en afstand tussen het beleid van de ECB en Europese burgers. Deze afstand zal door dit voorstel kleiner worden. Daarnaast zal er zo voor gezorgd kunnen worden dat in het geldcreatie proces van de ECB rekening gehouden wordt met de creatie van maatschappelijke waarde in plaats van enkel en alleen financiële redenen

Resultaat van multi-criteria stemming van burgerraad voor dit voorstel

Voorstel 4: Het ECB-beleid moet in lijn zijn met het verdrag van Parijs

Urgentie en kansen van het voorstel

De klimaatcrisis is een van de meest urgente vraagstukken in de beleidswereld. Ook voor monetair beleid is klimaatverandering relevant:

- Een grilliger klimaat zorgt bijvoorbeeld voor volatielere energieprijzen die zich vertalen in prijsschommelingen. Klimaatverandering heeft dus invloed op prijsstabiliteit, en dus is het voorstel in lijn met het primaire mandaat van de ECB (verstoringen in leveringsketens en voorspelbaarheid gaat omlaag)
- Verdrag van Parijs en fit-for-55 zijn EU doelstellingen en daardoor onderdeel van de secundaire doelstellingen van de ECB
- De klimaat crisis ook als een crisis behandelen. Bescherm de maatschappij en economie tegen verder klimaatverandering.
- Zadel toekomstige generaties niet op met een 'klimaat-schuld' die duurder dan wel onmogelijk is om op te lossen

Instrumenten

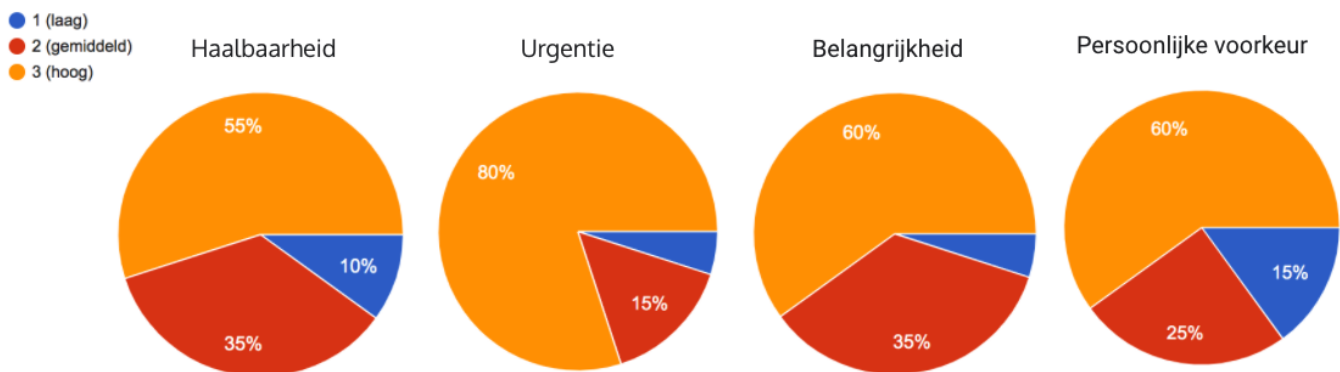
- In een eerste stap zal de ECB zich expliciet moeten binden aan het handhaven van het Verdrag van Parijs. Het erkennen van klimaatverandering tegengaan als zijnde onderdeel van het ECB-beleid vergt enkel een herinterpretatie van het mandaat, aangezien klimaatverandering ook prijsstabiliteit in het geding brengt.
- De ECB kan vervolgens het gebruik van haar instrumenten aanpassen om te sturen op een groenere economie. Het beleid van kwantitatieve verruiming moet meer toegespitst worden op projecten en bedrijven die zich richten op verduurzaming. Aan projecten voor het exploiteren van fossiele brandstoffen moet de ECB niet langer financiering verlenen.
- Verder kan de ECB kijken naar de kwaliteit van de leningen die de commerciële banken creëren met behulp van het beleid van de ECB. Een alternatief zou zijn dat de ECB de banken motiveert om groene activiteiten te financieren, bijvoorbeeld door banken een nog lagere rente te geven als ze leningen verstrekken aan MKB-bedrijven die bezig zijn met het bedenken van afvalvrije oplossingen, boeren die willen verduurzamen, huiseigenaren die zonnepanelen willen installeren op hun dak om hun milieuvoetafdruk en hun energierekening te verlagen, enzovoort. De bestaande leningsinstrumenten van de ECB, zoals het Targeted Longer-Term Refinancing Operations (TLTRO's) -programma, kunnen worden aangepast zodat er meer geld beschikbaar komt voor duurzame investeringen en een groen herstel van de coronapandemie.

- Ook de onderzoeksfunctie van de ECB kan een belangrijke rol spelen in het tegengaan van klimaatverandering. De ECB heeft waardevolle kennis en data en kan daarmee duurzaamheid agenderen. Ook moet er meer onderzoek komen naar de effecten van klimaatverandering op de economie en prijsstabiliteit. De resultaten van dit onderzoek moeten gepubliceerd en gecommuniceerd worden aan burgers.

Wat zorgt voor het success van dit voorstel?

- Een onafhankelijke partij moet periodiek controleren of de ECB zich voldoende inzet voor het halen van het Parijsakkoord.
- De ECB moet ook zelf regelmatig in heldere taal verantwoording afleggen over haar beleidsbeslissingen met ruimte voor vragen vanuit de burger.

Resultaat van multi-criteria stemming van burgerraad voor dit voorstel

Voorstel 5: De ECB moet het invoeren van de Tobintaks onderzoeken (belasting op transacties)

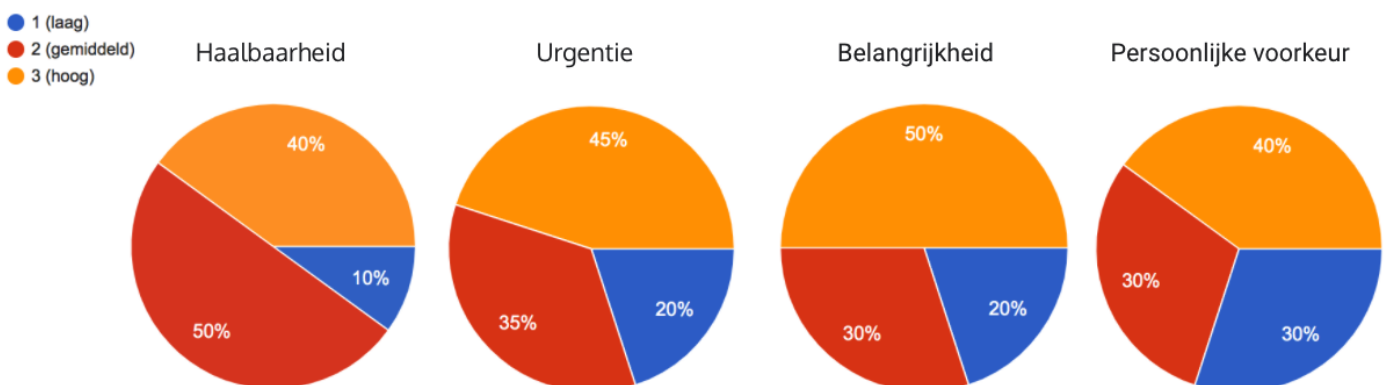
Waarom:

- Met achterblijvende private investeringen is er een belangrijke rol weggelegd voor publieke investeringen om verduurzaming en groene innovatie te realiseren. Om ruimte te creëren voor deze uitgaven kan een belasting op transacties worden ingevoerd: Tobintaks.
- Voor een individueel land is het inefficiënt om de Tobintaks in te voeren, omdat geldstromen zullen worden verlegd naar andere landen. Het is daarom belangrijk dat de Tobintaks vanuit Europees initiatief wordt onderzocht.

Hoe:

- De ECB kan als Europese partij met zicht op geldstromen het onderzoek faciliteren.
- Het zicht op de geldstromen en de reeds aanwezige autoriteit in het geldsysteem maken de ECB ook een geschikt uitvoeringsorgaan voor een belasting op geldstromen. De ECB kan hiervoor samenwerken met de nationale centrale banken in het Eurosysteem.
- Nederland kan een voorbeeldrol aannemen door een experiment uit te voeren.

Resultaat van multi-criteria stemming van burgerraad voor dit voorstel

Voorstel 6: Direct participatieorgaan

Dit voorstel pleit voor een direct burgerparticipatieorgaan binnen het ECB en het organiseren van burgerraden in alle lidstaten. De resultaten van de burgerraden worden met het Raad van Bestuur van de ECB gedeeld.

Welke problemen lossen we op?

- Afstand tussen ECB en de burgers. Op dit moment lijkt er een afstand te bestaan tussen wat de ECB doet en wat voor de Europese burgers van belang is.
- Betrokkenheid, bewustzijn en inspraak van burgers. Burgers voelen zich op dit moment niet betrokken bij wat de ECB doet.
- Legitimiteit van de ECB om haar eigen (secundaire) mandaat te interpreteren. Burgers moeten het gevoel hebben dat de werkzaamheden van de ECB binnen hun bevoegdheden passen.
- Rechtszaken omtrent interpretatie v/h (secundaire) mandaat. Betere burgerinspraak kan voorkomen dat er juridische stappen tegen de ECB worden ondernomen.
- Euroscepticisme & democratisch deficit. Betere burgerparticipatie is mogelijk een oplossing voor de bestaande kloof tussen burgers en EU instanties.

Wat willen we bereiken?

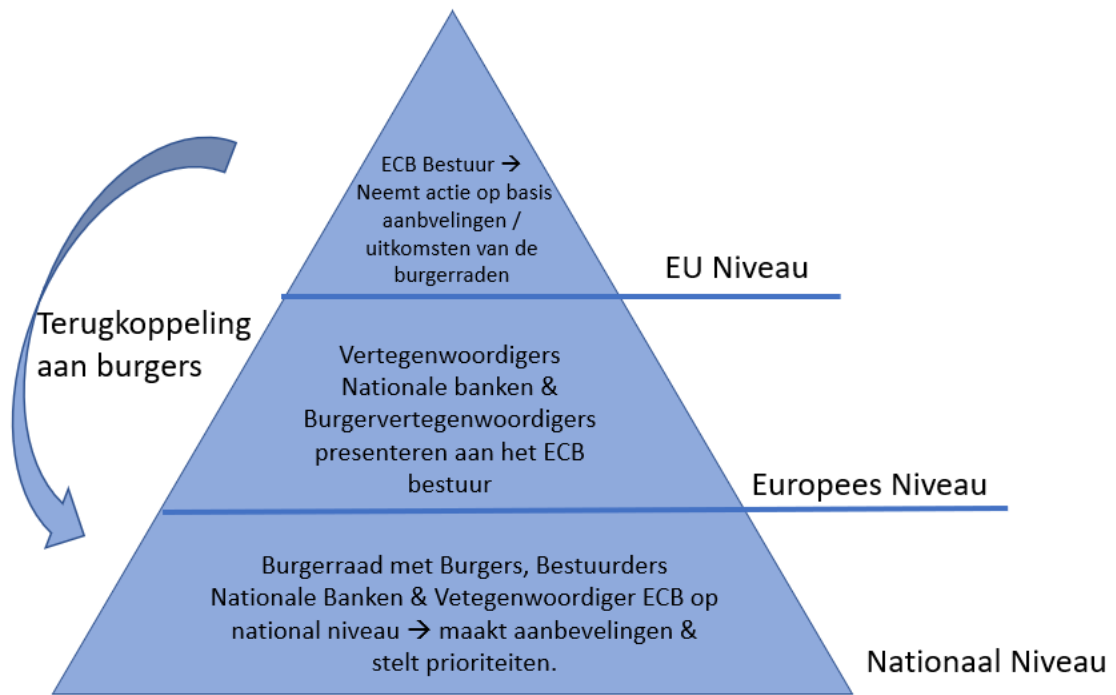
- ECB die haar mandaat interpreteert op een manier die meegaat met de tijd en de belangen van burgers. Dat wil zeggen dat de ECB haar beleid kan aanpassen op basis van wat er op dat moment in de samenleving speelt.
- Directe inspraak door gelote burgers.
- Meer bewustzijn van burgers m.b.t. monetair beleid/het monetaire systeem.
- Burger Input op de strategische herziening v/d ECB (het liefst elke 2 jaar).

Instrumenten/wat hebben we nodig?

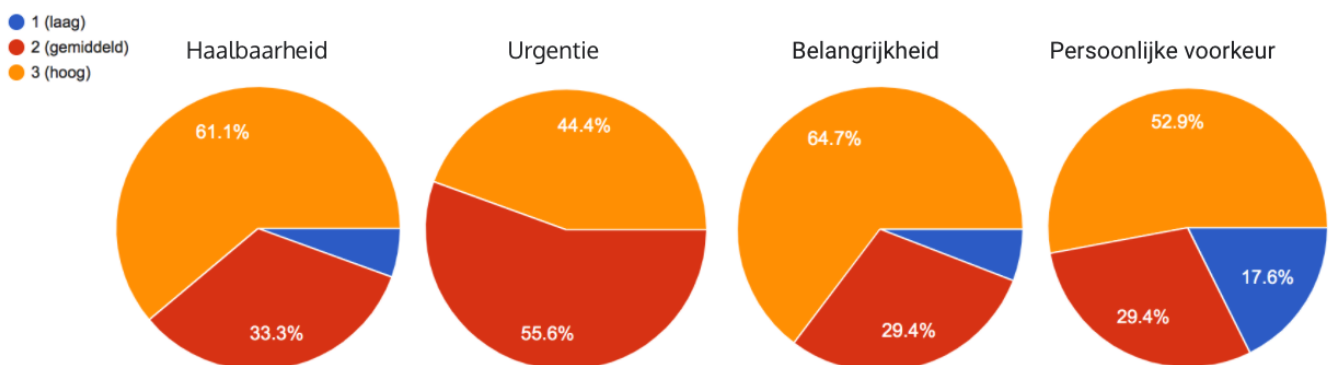
- Mandaat om een burgerraad te houden (op nationaal niveau) - hier nemen bestuurders v/d Nationale banken en een vertegenwoordiger van de ECB en burgers in deel en die gaan op gelijke voet met elkaar in gesprek.
- Selectie voor de burgerraden door middel van loting.
- Publiciteit/informatievoorziening richting burgers (Link met voorstel 7).
- Transparantie & terugkoppeling - Terugkoppelingsmechanisme om verantwoording af te leggen m.b.t. wat er is gedaan met de uitkomsten van de burgerraden.
- Speciale rol voor nationale banken als verantwoordelijken voor de informatievoorziening en organisatie van de raad op nationaal niveau.

Belemmeringen?

- Mensen voelen zich niet gerechtigd om over deze zaken te spreken → hoe kunnen zij gemotiveerd worden?
- Aanname van burgers: niemand luistert naar burgers.
- Tegenstrijdige belangen/lobby's

Resultaat van multi-criteria stemming van burgerraad voor dit voorstel

Voorstel 7: Rapportage aan burgers (terugkoppeling aan burgers)

Welk probleem lossen we op?

- Sceptische houding vanuit burgers naar EU / ECB
- Lage motivatie van burgers om mee te doen aan burgerraden.
- Slechte toegankelijkheid van informatie voor gemiddelde burgers.

Wat willen we bereiken?

- Geïnformeerde en betrokken burgers.
- Gevoel bij burgers dat er op het hoogste niveau ook naar ze geluisterd wordt.
- Vertrouwen herstellen in de EU en de ECB.
- Transparante en duidelijke informatiestroom vanuit ECB naar de burgers.
- Verantwoordelijkheid van de ECB om directe verantwoording af te leggen aan burgers.

Instrumenten/wat hebben we nodig?

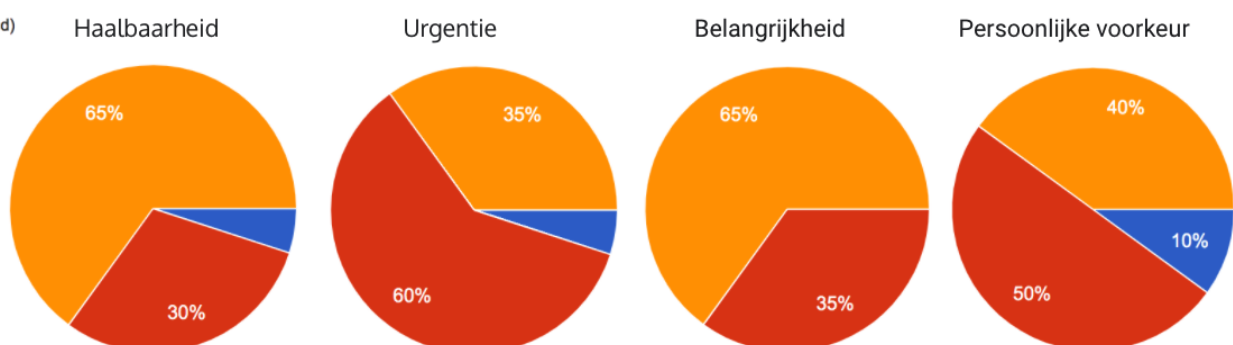
- Visueel aantrekkelijk materiaal.
- Pedagogische manier van uitleggen/begrijpelijke taal voor de niet-expert.
- Webinar, One-pagers, Sociale media, nieuwsbrieven, podcasts.
- Nationale partner voor de uitvoering v/d rapportage.
- Nationale netwerken - breder dan alleen financiële instellingen.
- Manieren om interactie en dialoog te hebben.
- Rapportage op EU niveau met een beschrijving en vergelijking van alle nationale burgerraden.
- Diepgaande rapportage van de nationale burgerraden naar de nationale deelnemers.
- Onafhankelijke lokale partners die burgerraden kunnen organiseren.
- (Rol voor studenten?)

Belemmeringen:

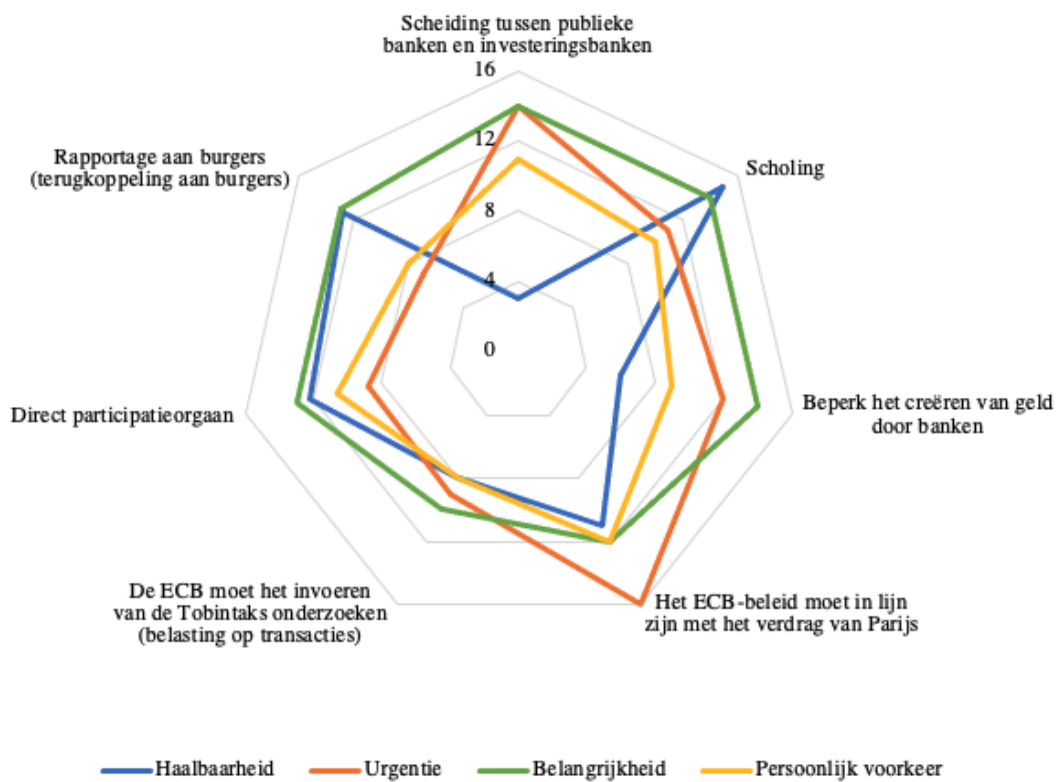
- Oppassen voor eenrichtingsverkeer (alleen zenden)
- Verantwoordelijkheid om dit te coördineren/betalen.
- Reikwijdte/verspreiding van de informatie.

Resultaat van multi-criteria stemming van burgerraad voor dit voorstel

- 1 (laag)
- 2 (gemiddeld)
- 3 (hoog)

Prioritering van voorstellen volgens multi-criteria stemming

BIJLAGE II : Webinars en opnames

Webinars

Webinar 1: [Inleiding tot European Citizens Bank en monetair beleid \(Deel 1 en Deel 2\)](#)

Moderator: Maarten Nijman (Our New Economy)

Sprekers: Jasper Lukkezen (ESB/Universiteit Utrecht), Vicky Van Eyck (Positive Money Europe/European Citizens Bank)

Webinar 2: [De rol van de Europese Centrale Bank bij het ondersteunen van de economie na covid](#)

Moderator: Sara Murawski (Transnational Institute)

Sprekers: Mark Sanders (Universiteit van Maastricht), Linda van Goor (Regulatory Communication)

Webinar 3: [Wat kan en moet de Europese Centrale Bank doen voor duurzaamheid](#)

Moderator: Rens van Tillburg (Sustainable Finance Lab)

Sprekers: Dirk Schoenmaker (Universiteit van Erasmus), Lex Hoogduin (Rijksuniversiteit van groningen/GloComNet)

Webinar 4: [Veilig geld aub!](#)

Moderator: Thomas Bollen (Journalist/Follow the Money)

Sprekers: Teunis Brosens (ING), Martijn Jeroen van der Linden (Ons Geld)

Workshop: De Europese Centrale Bank en jij - Wat weet jij over de machtigste instelling van Europa?

Presentatie 1: [Introductie en pitches](#)

Moderator: Thomas Bollen (Journalist/Follow the Money)

Sprekers: Vicky Van Eyck (Positive Money Europe/European Citizens Bank), Jasper Lukkezen (ESB/Universiteit Utrecht), Sara Murawski (Transnational Institute), Jens van 'T Klooster (KU Leuven en UvA), Martijn Jeroen van der Linden (Ons Geld)

Presentatie 2: [Zou de centrale bank direct geld moeten geven aan burgers?](#)

Moderator: Thomas Bollen (Journalist/Follow the Money)

Spreker: Jasper Lukkezen (ESB/Universiteit Utrecht)

Presentatie 3: [Wat staat er op het spel in het EU begrotingsdebat?](#)

Moderator: Maarten Nijman (Our New Economy)

Spreker: Sara Murawski (Transnational Institute)

Presentatie 4: [Doet de Europese Centrale Bank genoeg voor het klimaat?](#)

Moderator: Vera Veltman (Master student Financial Economics/ Project Assistant RSM Research Education Platform)

Spreker: Jens van 'T Klooster (KU Leuven en UvA)

Presentatie 5: [Wordt ons geld veiliger van een digitale euro?](#)

Moderator: Hanneke Kuipers (Student Financial Economics/Chair Rethinking Economics Nijmegen)

Spreker: Martijn Jeroen van der Linden (Ons Geld)